

RAHMAŅINOVS. PRELŪDIJAS

Rahmaņinova **divdesmit četras prelūdijas ir sacerētas visās mažora un minora tonalitātēs.**

Komponists prelūdijas **radīja dažādos laikos**: prelūdija cis minorā, Op. 3, tika sarakstīta 1892. gadā, desmit prelūdijas, Op. 23, parādījās 1903. gadā un visbeidzot trīspadsmit prelūdijas, Op. 32, tika komponētas 1910. gadā.

Prelūdija kā žanrs Šopēna darbos ieguva pilnīgi neatkarīgu nozīmi. Šopēna prelūdijas ir lakoniskas. Tās ir iedvesmotas miniatūras, kas pēc stila un formas ir tuvas improvizācijai.

A. Rubinšteins, Ļadovs un Skrjabin savās prelūdijās seko Šopēna ceļam. **Rahmaņinovs rada cita veida prelūdiju. Tā nav miniatūra. Rahmaņinova prelūdija ir pilnīgs, neatkarīgs koncerta skaņdarbs, ko var izpildīt atsevišķi.** Tā ir kā unikāls klavierpoēmas vai balādes fragments, kas sastāv no atšķirīgām (un bieži vien pilnībā realizētām) epizodēm.

Rahmaņinova prelūdijas raksturo rūpīga attīstība, mērogs un kontrastējošas daļas. Tās (lielākoties) satur nevis vienu, bet gan vairākus tēlus, lai gan tos visbiežāk apvieno kopīgs psiholoģiskais stāvoklis.

Gandrīz visām Rahmaņinova prelūdijām ir viena kopīga īpašība: **gleznieciskums**. Acīmredzot katra vai gandrīz katra no tām ir balstīta uz programmatisku koncepciju. Tomēr komponists šo koncepciju slēpj. Rahmaņinova **prelūdijās var saskatīt divas līnijas.**

1) Viena ir atvasināta no krievu tautas mūzikas, no romances. Šeit Rahmaņinovs seko Glinkam, A. Rubinšteinam un Čaikovskim. Tās ir romantiski elēģiskas dabas prelūdijas (fis-moll, D-dur, Es-dur, F-dur, G-dur un citās).

2) Otrā grupa ir saistīta ar episkām tendencēm. Tās ir balādēm līdzīgas prelūdijas, īpaši tuvas viņa eņģeļu-gleznām (piemēram, e-moll, f-moll, Des-dur, d-moll).

Rahmaņinovs mūzika ir krievu māksla; **viņa skaņdarbi ir izteikti krieviski**. Tas ir redzams melodijā, harmonijā, polifonijā un ritmā.

Melodiskā domāšana bija Rahmaņinova radošās metodes pamatā. Viņš daudz strādāja pie melodijas faktūras un izteiksmīguma, tās ritmiskās un dinamiskās daudzveidības.

Rahmaņinova melodija vienmēr izvērsas kā ceļš cauri laukiem. Tā pauž vienmērīgu elpojošu nosakņu, kas radusies no spēcīgām emocijām. Rahmaņinovs melodijas izteiksmību tuvināja cilvēka runas izteiksmībai. Runas intonācijām ir liela nozīme viņa melodijās; Melodijas runas līdzība pārsteidzoši organiski apvienojas ar konstrukciju melodiskumu un pilnīgumu.

Rahmaņinova Prelūdiju izpildījums pianistiem rada nopietnus izaicinājumus. Izpildītājiem jāpiemīt pārsteidzošiem pianistiskiem un mākslinieciskiem talantiem, kolosālam gribasspēkam un augsti attīstītai skaņas kultūrai. **Lai spēlētu Rahmaņinovu, ir jāattīsta precīza ritma un laika izjūta, izcila pirkstu jutība, gribasspēks, improvizācijas dāvana un emocionalitāte.** Izpildītājam jāpievērš uzmanība melodijas pakāpeniskai "atklāšanai", slēptajam uzbūves spēkam, ilgstošai sagatavošanās procesam, kam Rahmaņinovs piešķīra milzīgu semantisko nozīmi.

Ritms un intonācija ir galvenie muzikālās izpausmes vadītāji izpildījuma laikā. Ritms disciplinē visu muzikālo ideju attīstību. Bez dzīva, elastīga, "visu organizējoša" ritma Rahmaņinova mūzika ir mirusi.

Prelūdijas

cis moll	
B-dur	
d-moll	
D-dur	
g-moll	
c-moll	
G-dur	
h-moll	
gis-moll	

Etīdes-gleznas

Divi cikli – 8 skaņdarbi op.33 un 9 skaņdarbi op.39

Etīdes, kurām līdzīgi, kā Lista etīdēm ir transcendentāls raksturs. Ļoti pianistiski sarežģītas.

Komponists Respigi dažām no etīdēm-gleznām ir izveidojis orķestrāciju un devis tām nosaukumus:

Klausies un nosaki, kura etīde atbilst šim nosaukumam

Gadatirgus (op.33 nr.7)

Jūra un kaijas (op.39. nr.2)

Sarkangalvīte un Vilks (op.39 nr.6)

Sēru maršs (op.39. nr.7)

Maršs (op.39. nr.9)

Izdomā savus nosaukumus šīm etīdēm-gleznām – op. 33 nr.1., 2., 6., 8.

Noklausies vēl citus slavenus komponista klaviermūzikas darbus:

Elēģija

Itāļu polka